



**BOEKJE OVER:
FAMILIEBEGRAAF-
PLAATS COST BUDDE
DIEPENVEEN**



www.rustplaatsen.nl





Familiebegraafplaats Cost Budde en omgeving

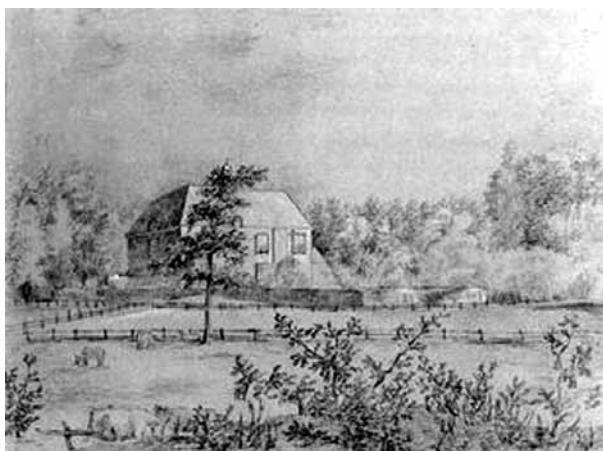
De familiebegraafplaats Cost Budde ligt in het noorden van het kerkdorp Diepenveen. De historie van dit dorp Diepenveen begint rond 1400, toen hier ter plaatse het vrouwenklooster 'In het diepe veen' werd gebouwd. In 1578 wordt het vrouwenklooster door Rennenbergs troepen verwoest, alleen de kloosterkapel (1407) blijft behouden. Deze kerk wordt in 1720 gerestaureerd en vervolgens als protestantse kerk in gebruik genomen. Diepenveen wordt hiermee het centrum van een zelfstandige kerkelijke gemeente. Als het schoutambt Colmschate in 1811 een zelfstandige gemeente wordt, krijgt het de naam van het plaatsje waar de officiële kerk staat, te weten Diepenveen. In die tijd staan in de nabijheid van de kerk, behalve de woningen van de predikant en de koster, niet meer dan een paar huizen, waarvan er één door een molenaar werd bewoond. Nadat in 1836 het kerkbestuur in bezit wordt gesteld van de voormalige kloostergoederen, die tot dat tijdstip eigendom waren van Deventer, verkopen kerkvoogden stukjes grond voor huizenbouw. Zo ontstaat de oude kern van het dorp Diepenveen. Twee spoorlijnen met elk een halte bij Diepenveen maakte het dorp een aantrekkelijke woonplaats voor forensen. Aan de spoorlijn van Deventer naar Zwolle, aangelegd tussen 1865 en 1868, lag station Diepenveen West en aan de in 1910 geopende spoorlijn Deventer-Raalte-Ommen lag Station Diepenveen Oost.



< Familiebegraafplaats Cost Budde op de kaart uit ca 1900

Diverse grafmonumenten op Familie begraafplaats Cost Budde in Diepenveen voor de restauratie. Op de foto het gedeelte van de begraafplaats met urnen.

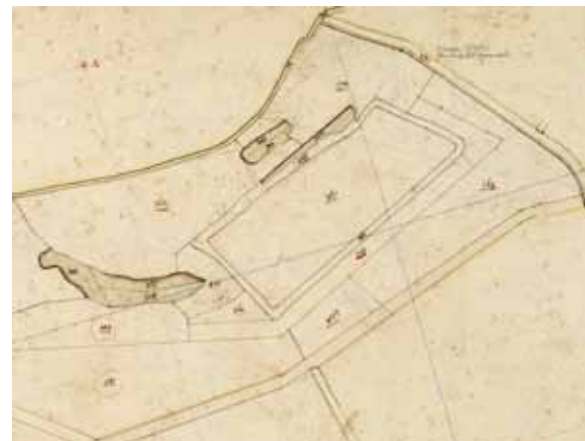
Op historische kaarten van voor 1900 komt de begraafplaats niet direct voor. Wel geeft bijvoorbeeld de kadastrale minuutplan uit 1832 aanwijzingen van de relatie tussen de familie Cost-Budde en het gebied waarin de begraafplaats werd aangelegd. Perceel 368a was eigendom van Jr. Hendrik Budde uit Deventer. Van begraafplaats was toen nog geen sprake. Zijn stukje grond was heide. Hendrik Budde (1773) was aanvankelijk koopman, onder andere in Deventer, Rotterdam en Zutphen. Hij was getrouwd met Maria Margaretha Cost (1779), dochter van Willem Herman Cost, een vooraanstaand bestuurder van de stad Deventer. Omdat Hendrik en Margaretha alleen vier dochters hadden en geen zoon, zou op den duur de naam Cost uitsterven. Om dat te voorkomen bepaalde Hendrik, dat bij elke dochter die trouwde na het huwelijk de naam Cost aan die van de bruidegom werd toegevoegd. Van de vier Cost combinaties bestaat nu nog alleen maar de familienaam Cost Budde. De andere families zijn uitgestorven. Het gezin woonde van 1799 tot 1803 in Deventer. Daarna in Rotterdam van 1809 tot 1813 en daarna in Zutphen. In 1823 erfde Maria Margaretha van haar vader het buitenhuis Roobrug in Diepenveen. Op oudere kaarten, zoals die van Hottingen, heet het Huijs Roode Brug. Dit huis werd hun nieuwe onderkomen. Hendrik en Maria Margaretha kregen vier kinderen. De oudste was Johanna Aleida, die zich ontwikkelde tot een begenadigd schilder. Zij was leerling van de bekende meester Jan Willem Pieneman (1779-1853). In navolging van hem richtte zij zich voornamelijk op het maken van portretten. Af en toe schilderde ze ook landschappen met gebouwen, waaronder een van het buiten Roobrug en een van Oud Rande. Net als voor de landschappen vond ze voor de portretten inspiratie in haar eigen omgeving en familie.



Pentekening van het landschap rond de Rooburg, gemaakt door Johanna Aleida Cost-Budde.

Laatste rustplaats voor één familie: uniek.

De Familiebegraafplaats Cost Budde in Diepenveen, die nog steeds gebruikt wordt, is een van de weinige privé begraafplaatsen in Nederland. Hier rusten de overledenen van de uit de goeude burgerij van Deventer afkomstige familie Cost Budde. De graven zijn omgeven door statige beuken, eiken en een diepe sloot. Die sloot is, zoals bij elke begraafplaats in een zeer natte omgeving, aangelegd om de begraafplaats op te hogen en te draineren.



160					
161	Budde	Herman	flank de heide		
162					
163					
164					
165	Rande	de heide			

Het bezit van Hendrik Budde op de kadastrale minuutplan uit 1832: perceel 368a. Daaronder de beschrijving in de bijbehorende Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel.

Over de geschiedenis van begraafplaats valt niet veel te vertellen. Hij is kort na 1832 aangelegd op een stukje privégrond van Hendrik Budde. Het eerste graf dateert uit 1840. In de loop van de tijd is het aantal graven langzaam maar zeker toegenomen tot 32 in 2012. In het zuidelijke deel van de begraafplaats staan twee grafmonumenten voor toekomstig gebruik. De begraafplaats is nog steeds in

gebruik. Alleen leden van de familie Cost Budde en nauwe verwanten kunnen er aanspraak maken op een laatste rustplaats. In de zomer zorgt een dicht bladerdak voor een prachtig lichtschouwspel en een heel bijzondere sfeer. Doordat er dan nauwelijks licht de graven bereikt, hebben mossen er vrij spel. Diverse soorten groeien er uitbundig.

Op het eerste gezicht lijken vrijwel alle grafmonumenten van dezelfde ouderdom, want ze hebben allemaal een groen 'jasje'. Nadere beschouwing van de stenen en vooral de grafteksten wijst het tegendeel uit. Tussen het jongste graf uit 2008 in het zuidoostelijke deel van de begraafplaats en het oudste graf in de noordoostelijke hoek zit 168 jaar familiegeschiedenis in een notendop. Een belangrijk deel van de stamboom van de familie kan zonder veel moeite worden gereconstrueerd door de verschillende teksten op de graven aan elkaar te verbinden. Verder geven de teksten samen een glimp van de sociaal-economische status van de Cost Buddes. Hun wereld beperkte zich niet tot Diepenveen en omstreken. Uit het grote aantal verschillende binnen- en buitenlandse plaatsnamen op de zerken blijkt hoe wijdvertakt hun netwerk was. In willekeurige volgorde zijn dat: 's-Gravenhage, Zwolle, Deventer, Olst, Zierikzee, Aarhus (Denemarken), 's-Hertogenbosch, Haarlem, Amersfoort, Leiderdorp, Assen, Bussum, Soerabaja (Indonesië), Batavia (Indonesië), Klothen (Zwitserland) en Benamaldena (Spanje).

Plaatjes van voor en na de opknappbeurt.

De nadruk bij de restauratie in het kader van het project 'Historische begraafplaatsen in cultuurhistorisch perspectief lag bij Familiebegraafplaats Cost Budde op het rechtzetten en stellen van graven en vooral op het snoeien van de bomen. Vanwege de hoogte moest er een heuse hoogwerker aan te pas komen om het snoeiwerk te kunnen doen. Ook de gracht die de begraafplaats vrijwel geheel omsluit is weer overal goed zichtbaar gemaakt. Deze gracht is van oudsher heel belangrijk voor de dodenakker, omdat deze de in een drassig heidegebied aangelegde dodenakker droog houdt. Tijdens de aanleg van de begraafplaats werd het zand uit de gracht gebruikt voor het ophogen van de begraafplaats. Daardoor ligt deze thans duidelijk hoger dan het omliggende gebied.



Plaatjes van voor en na de restauratie

Hieronder staan 7 bijzondere plekken op de begraafplaats. De kaart achterin het boekje laat zien waar deze liggen. Loop gerust van de ene naar de andere bijzonder plek, maar wel met respect voor de plek. Wilt u de begraafplaats bezoeken, dan kan dat door een e-mail te sturen naar hoogs@hetnet.nl. Het hek wordt dan geopend. Zonder toestemming mag de begraafplaats niet betreden worden.

1. 'Groene kerk'

Met name in de zomer wanneer de zon flink schijnt valt op hoe 'groen' de Familiebegraafplaats Cost Budde is. De verschillende bomen samen geven met hun kruinen beschutting tegen weer en wind en geven de begraafplaats iets mystisch: een religieuze ruimte met groene muren en dito dak. Twee boomsoorten overheersen: **beuken en eiken**.

2. Kindergraven

Niet iedereen is een lang en gelukkig leven gegeven. Ook op de begraafplaats van de familie Cost Budde liggen kinderen begraven. Drie van hen liggen begraven in het oudste, noordelijke, deel. Een van hen leefde maar één dag, namelijk Ina. Haar kleine en eenvoudige grafmonument geeft als geboorte- en sterfdatum 23 augustus 1838. De andere twee kindergraven hebben vrijwel identieke stenen. Zelfs de namen zijn hetzelfde. Hun ouders troffen het wat betreft de kinderslechte. Hun eerste dochtertje werd geboren op 9 augustus 1867 en overleed al na 14 dagen. Op 11 maart 1870 kregen ze opnieuw een dochter en gaven haar dezelfde naam als haar overleden zusje: **Cecilia**. Zij werd slechts 2 maanden oud.

3. Hendrik Budde

Net als tijdens zijn aardse bestaan is Hendrik Budde samen met zijn vrouw Maria Margaretha Cost het opvallende start- en middelpunt op de begraafplaats. Op hun graf siert een rechthoekige grafsteen met ingehouwen letters en **afgeronde**



hoeken. Alle andere grafstenen op de begraafplaats hebben scherpe hoeken. De begraafplaats was vanaf het begin bedoeld voor alleen de naaste familie. Er is één uitzondering: het graf van mevrouw Trudy Veldman. Zij was een hartsvriendin van Mechteld Cost Budde . In zowel hun werkende als gepensioneerde leven deelden beide dames een woning.

4. Internationale betrekkingen

Voor Hendrik Budde hield de wereld niet op bij de grens van zijn stad en of dorp. Als zakenman was hij gewend over grotere afstanden te reizen en te handelen. Reizen en handelen bleef zijn nakomelingen in het bloed zitten. Met het verbeteren van de vervoersmiddelen in de loop van de tijd breidde de wereld van de Cost Buddes zich navenant uit. Steeds meer leden van de familie haalden hun liefjes van verre of ze verhuisden daar naar toe. Zo trouwde Maria Joanna Cost Budde, geboren in Zierikzee, met een zoon uit het geslacht Schiøtz uit **Aarhus in Denemarken**. Zij trouwden in 1839 vlak voor de oorlog zonder de aanwezigheid van haar ouders. Ze bleven noodgedwongen de hele oorlog in het neutrale Denemarken. Maria Joanna stierf in Aarhus.

5. Graf met één man en twee vrouwen

Lichten de opschriften van de graven samen een tipje op van de geschiedenis van de nazaten van Hendrik Budde en zijn vrouw, één grafschrift doet dat in voor één



afzonderlijk familielid, namelijk Johan Aleid Cost Budde. Hij kwam op 18 mei 1882 in Deventer ter wereld en stierf op 11 juli 1955. Nadat zijn eerste vrouw op zeventwintigjarige leeftijd overleed, hertrouwde hij met Beatrix van Holst Pellekaan. Zij stamde uit een gegoede Nederlandse familie. Bij haar geboorte woonde die in **Nederlands-Indië**, het huidige Indonesië. Haar wieg stond in Soerabaja, haar sterfbed in Deventer. Zij was weduwe van Ch. F.W. Pont.

6. In liefde leven is geven

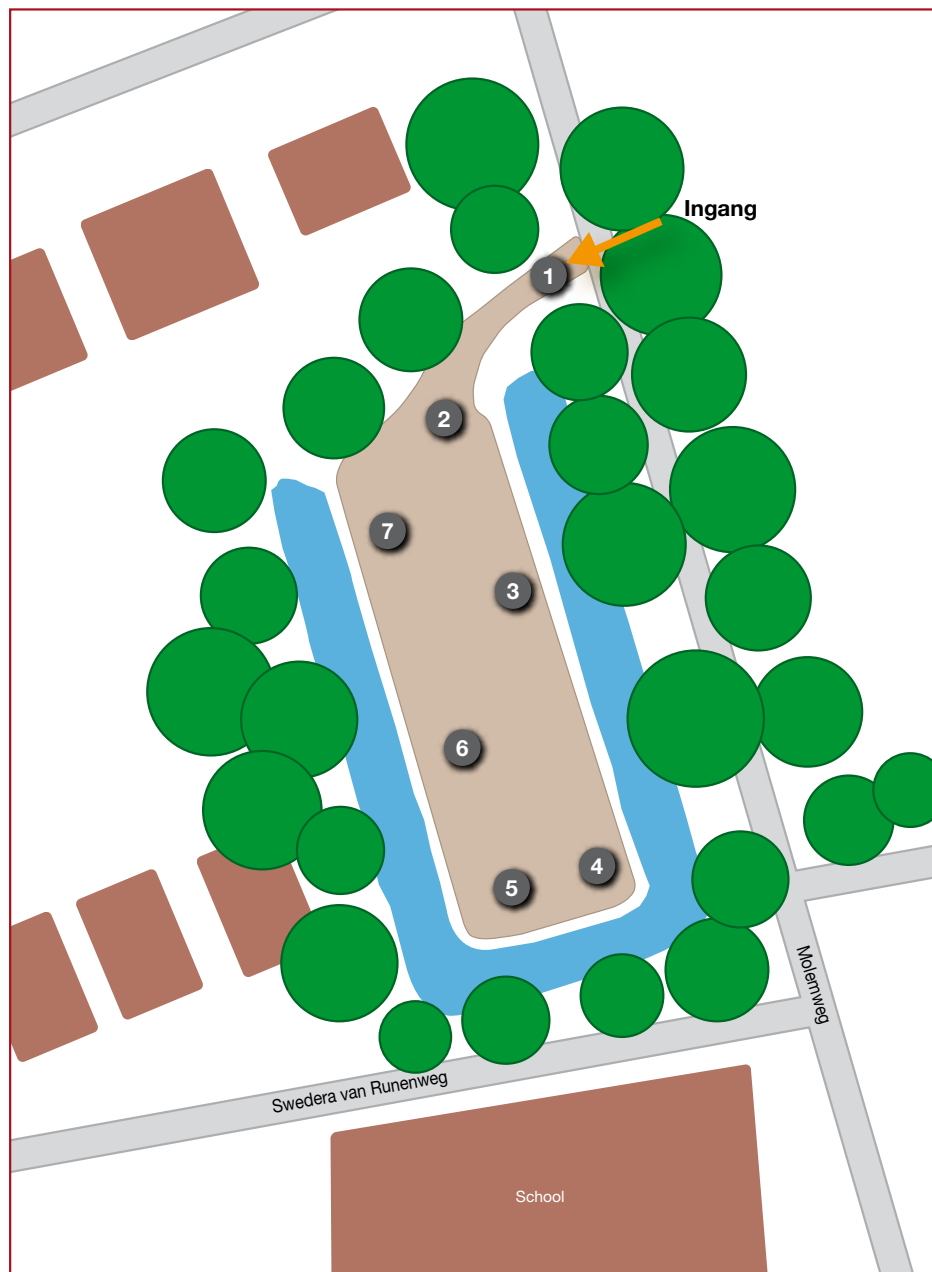
In het zuidelijke deel van de begraafplaats is ook een aantal urnen begraven. Op één daarvan prijkt een steen met daarop maar liefst vier verschillende plaatsnamen en twee verschillende landen. Hier rusten sinds respectievelijk 27 oktober 1991 en 11 februari 1997 Mechteld v.d. Werff en haar man Cornelis v.d. Werff. Mechteld was afkomstig uit **Batavia** in Nederlands-Indië, Cornelis uit Assen. Ze woonden daar voor de Tweede Wereldoorlog. De weinige woorden op de steen geven een glimp van de karakters van Mechteld en Cornelis en vertellen in een notendop een deel van hun levensgeschiedenis.

7. Jongste graf

Familiebegraafplaats Cost Budde in Diepenveen is nog steeds in gebruik. De laatst begraven Cost Budde is Thomas Adriaan. Op **negenenzeventig**-jarige leeftijd kreeg hij er zijn laatste rustplaats. Negen jaar later werd hij weer herenigd met zijn vrouw Sophie Cornélie Rochat. Ten zuiden van de bestaande dodenakertjes markeren twee nu nog anonieme grafmonumenten de plek waar een toekomstige rustplaats is gereserveerd. De grafmonumenten symboliseren water en vuur. Het heren echtpaar dat daar komt te liggen verzamelt moderne kunst. Vandaar dat hun toekomstige graf reeds is gemarkeerd door eigenzinnige monumenten.



Speurkaart Familiebegraafplaats Cost Budde Diepenveen



De inhoud van dit boekje is tot stand gekomen in samenwerking met Gon Jellema van de Stichting Oude Begraafplaatsen Deventer en met mevrouw Hogewerff. Bij het boekje hoort een educatieve speurtocht over de begraafplaats.

Staat u te popelen om zich op de een of andere wijze actief in te zetten voor het behoud en het beheer van één van de vele historische rustplaatsen? Neem dan contact op met bijvoorbeeld Vereniging De Terebinth. Zij zet zich in voor de funeraire cultuur in Nederland. Op de site www.ribo.nl kunt u ook terecht voor meer informatie.

www.rustplaatsen.nl



Deze uitgave maakt onderdeel uit van het project 'Historische begraafplaatsen in cultuurhistorisch perspectief'. Daarbij worden op historisch waardevolle begraafplaatsen in Overijssel herstelwerkzaamheden aan graven ed. uitgevoerd en worden de culturele en educatieve aspecten nader belicht. Het project is tot stand gekomen dankzij financiële bijdragen van de Provincie Overijssel en Leader, 'Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland'.